

Projectplan Waterwet

Projectplan Waterwet vismigratie Geleenbeekdal

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

KvK: 67682065

088 88 90 100

info@waterschaplimburg.nl

www.waterschaplimburg.nl

titel Projectplan Waterwet
subtitel Projectplan Waterwet vismigratie Geleenbeekdal
datum
versie 0.1
status Definitief
zaaknr. 2023-Z1308
documentnr. WLDOC-1791385809-6734

vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van en in samenwerking met:

Naam	Functie	Rol
	Omgevingsmanager	Omgevingsmanager

Dit document is vrijgegeven door projectmanager

Inhoudsopgave

1.	Aanleg of wijziging van waterstaatswerken	4
1.1	Doel / Aanleiding	4
1.2	Ligging en begrenzing plangebied	4
1.3	Beschrijving van de Waterstaatswerken	5
1.4	Beschikbare gronden	6
1.5	Effecten van het plan	6
1.6	Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd	7
1.7	Te treffen voorzieningen op het ongedaan maken of beperken van nadelige gevolgen.	7
1.8	Legger, beheer en onderhoud.	9
2	Verantwoording	9
2.1	Verantwoording op basis van wet- en regelgeving	9
2.1.1	Overgangsrecht Omgevingswet	9
2.1.2	Waterwet	9
2.1.3	Waterschapsverordening	9
2.1.4	Omgevingsplan	10
2.1.5	Natuurbescherming	10
2.1.6	Molen- en stuwrechten	10
2.1.7	Bodembescherming	10
2.1.8	Rijksmonumentale bescherming Poolmolen	11
2.1.9	Immaterieel cultureel erfgoed: molenaarsambacht	11
2.2	Verantwoording op basis van beleid	11
2.2.1	Europese Kaderrichtlijn water (KRW)	11
2.2.2	Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 “Limburgs water in een veranderend klimaat”	12
2.2.3	Provinciaal Waterplan Limburg 2022 – 2027	12
2.2.4	Natura2000	13
2.3	Verantwoording van de keuzen in het project	13
2.3.1	Afwegingen	13
2.3.2	Conditionering	17
2.3.3	Benodigde vergunningen en meldingen	18
2.3.4	Communicatie	18
3	Rechtsbescherming	19
4	Bijlagen	20

1. Aanleg of wijziging van waterstaatswerken

1.1 Doel / Aanleiding

De Geleenbeek is aangewezen als KRW-waterlichaam en voldoet niet aan de eisen van een natuurlijk watersysteem. Vismigratie is hierbij één van de knelpunten. Een van de doelen waar het waterschap aan werkt, is om het stroomgebied van de Geleenbeek vanaf de monding in de Maas optrekbaar te maken voor vis.

Met dit projectplan wordt er een keuze gemaakt in de gewenste vismigratieroute in het stroomgebied van de Geleenbeek en de wijze waarop dit wordt gerealiseerd. De alternatieven zijn: (optie 1) vismigratie geheel via de Geleenbeek, en (optie 2) vismigratie via de Geleenbeek en de Vloedgraaf (onderdeel van het stroomgebied Geleenbeek).

Tegen het ontwerp-projectplan zijn een aantal zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen hebben geleid tot een heroverweging. Aan het plan is een mitigerende maatregel toegevoegd om daarmee het effect van de vispassage op de werking van de Poolmolen te verminderen. De keuze voor de vismigratieroute is niet veranderd.

Figuur 1 - Vismigratieroutes

Het waterschap kiest voor optie 2: de vismigratieroute via de Geleenbeek en de Vloedgraaf. Voor deze optie is de aanleg van een vispassage tussen de Vloedgraaf en de Geleenbeek nodig. Dit projectplan voorziet daarin met onderbouwing voor de keuze.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

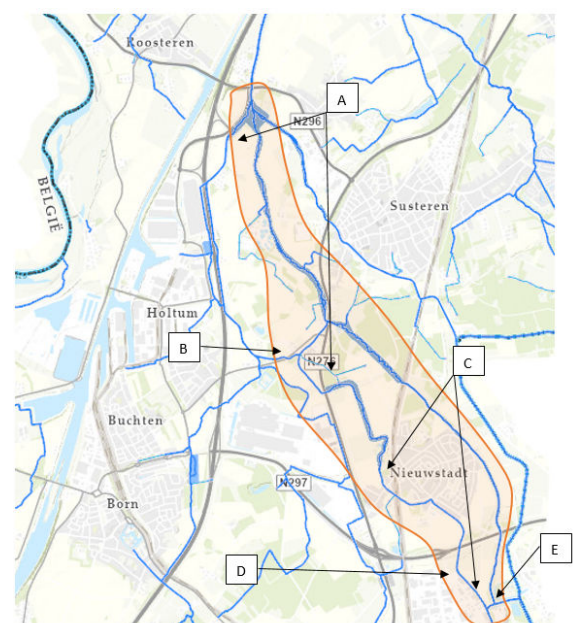
De Geleenbeek ontspringt in Benzenrade (gemeente Heerlen) en mondt ter hoogte van Stevensweert (gemeente Maasgouw) uit in de Maas. Het plangebied voor dit projectplan is vanaf de waterverdeling Geleenbeek-Vloedgraaf, ter hoogte van bedrijventerrein Sittard-Noord (gemeente Sittard-Geleen), tot aan de uitmonding van de Vloedgraaf in de Geleenbeek nabij Roosteren (gemeente Echt-Susteren).

Om voor dit traject vismigratie in het stroomgebied te realiseren, zijn er twee opties.

- Optie 1: vismigratie via de Geleenbeek
- Optie 2: vismigratie via de Vloedgraaf

Voor het realiseren van een vismigratieroute via de Geleenbeek (optie 1) zijn er een viertal obstakels:

- A. Inrichting Geleenbeek vanaf A2 tot aan de Rijksweg in Holtum
- B. Stuw watermolen Poolmolen Holtum, lokaal knelpunt

Figuur 2 - Vismigratieobstakels

- C. Inrichting van de Geleenbeek tussen Nieuwstadt en Millen
- D. Meetgoot, industrieterrein Noord, lokaal knelpunt

Voor het realiseren van een vismigratieroute via de Vloedgraaf (optie 2) is er één obstakel:

- E. Stuw tussen Geleenbeek en Vloedgraaf, lokaal knelpunt

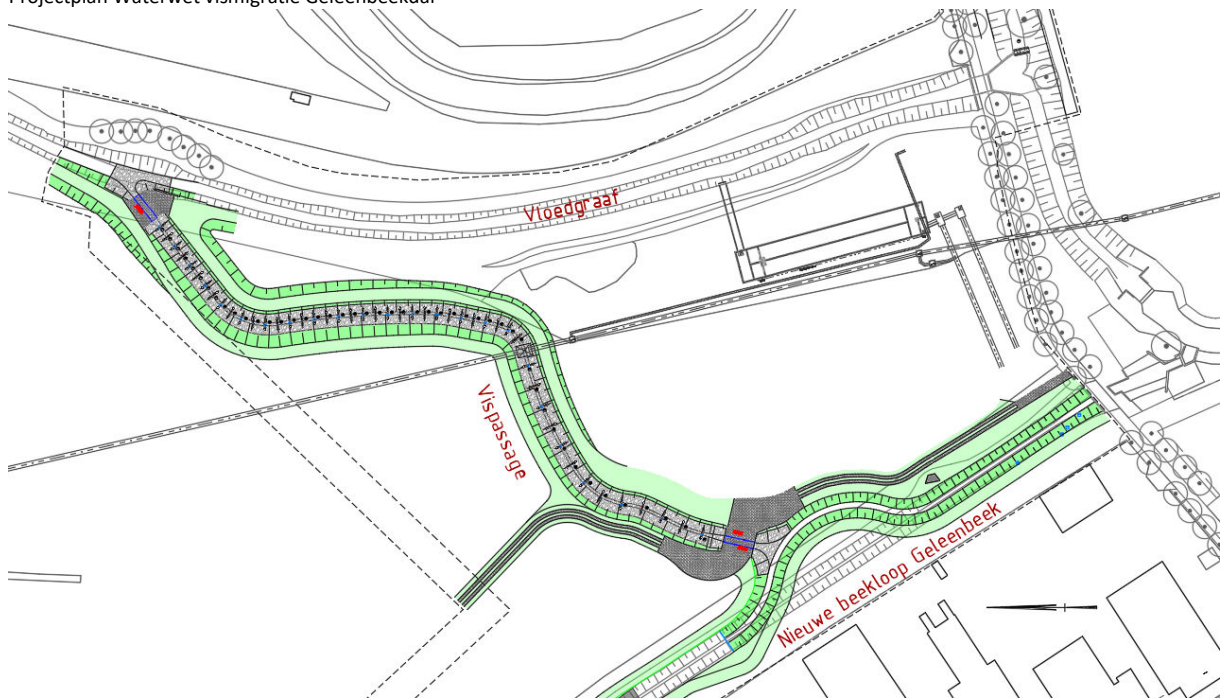
Het waterschap kiest voor optie 2, omdat deze route ecologisch tot een betere situatie leidt. Er hoeven minder obstakels opgelost te worden waardoor de optie haalbaar en betaalbaar is.

1.3 Beschrijving van de Waterstaatswerken

Parallel aan de Geleenbeek stroomt de Vloedgraaf. De Vloedgraaf is onderdeel van het stroomgebied van de Geleenbeek. De Vloedgraaf heeft een natuurlijke inrichting en is geschikt voor vismigratie. Om het geschetste vismigratie knelpunt uit de voorgaande paragraaf op te heffen, kunnen ter plekke individuele maatregelen worden genomen in de Geleenbeek (optie 1). Het is echter ook mogelijk om een verbinding te maken tussen de Geleenbeek en de Vloedgraaf. Hierbij verloopt de vismigratie via de Vloedgraaf (optie 2) en worden de knelpunten in de Geleenbeek als het ware omzeild.

De verbinding tussen de Geleenbeek en de Vloedgraaf heeft voor het waterschap de voorkeur boven het geschikt maken van de Geleenbeek als geheel. De motivering voor deze keuze is opgenomen in paragraaf 2.3.1. De benodigde maatregel, een vispassage van de Vloedgraaf naar de Geleenbeek, is in dit projectplan verder uitgewerkt.

De nieuw aan te leggen vispassage/watergang (E in figuur 2) bestaat uit een gegraven waterloop met een lengte van circa 270 meter. In deze watergang worden circa 55 treden aangelegd om het hoogteverschil tussen de Vloedgraaf en de Geleenbeek op te vangen. De vispassage krijgt een constant debiet van 250 liter per seconde. Dit debiet is minimaal nodig om voldoende lokstroom te creëren in de Vloedgraaf, zodat de vissen de ingang van de vispassage kunnen vinden. Daarnaast is de 250 l/s ook minimaal nodig om een functionele vistrap te realiseren, met voldoende waterdiepte en doorstroomopeningen passend bij de doelsoorten.

De waterinlaat van de vispassage vanuit de Geleenbeek wordt zodanig gereguleerd dat er een constant aanbod van 250 liter per seconde via de vispassage stroomt. Deze inlaat wordt tevens voorzien van telemetrie en besturing, zodat deze incidenteel kan worden afgesloten

De tekening voor het ontwerp van de vispassage is als bijlage 1 bij dit projectplan toegevoegd. De ontwerpuitgangspunten zijn als bijlage 2 bij dit projectplan toegevoegd.

1.4 Beschikbare gronden

De gronden waarop de vispassage wordt aangelegd zijn volledig in eigendom van het waterschap.

1.5 Effecten van het plan

Sinds 2005 werkt het waterschap aan verbetering van de Geleenbeek en Vloedgraaf. Door de aanleg van de vispassage wordt een van de laatste migratiebarrières opgelost en wordt op termijn het stroomgebied van de Geleenbeek over de gehele lengte optrekbaar voor vissen. Hiermee wordt voldaan aan de eisen van de Europese kaderrichtlijn water (KRW). De deadline voor de uitvoering van de KRW-maatregelen is 31 december 2027.

Nabij de Millenerweg in Sittard is een verdeelwerk in de Geleenbeek aanwezig. Hier wordt het water verdeeld tussen de Geleenbeek en de Vloedgraaf. Op dit moment is die verdeling als volgt: De eerste 1.200 liter per seconde stroomt in de Geleenbeek. Komt er meer water, dan wordt al het meerdere naar de Vloedgraaf geleid. De Geleenbeek voert echter vaak minder dan 1.200 liter per seconde af. De basisafvoer van de Geleenbeek is gemiddeld 750 liter per seconde (330 dagen per jaar overschrijding), maar fluctueert gedurende de dag tussen de 600 en 1.000 liter per seconde. In z'n algemeenheid is de afvoer overdag lager dan 's nachts. Dit komt doordat de afvoer van de Geleenbeek voor een belangrijk deel wordt bepaald door een lozing van een rioolwaterzuivering en deze lozing niet constant is als gevolg van het aanbod vanuit stedelijk gebieden.

Voor een goede werking van de vispassage is het noodzakelijk dat er voldoende water komt. De waterinlaat van de vispassage vanuit de Geleenbeek wordt zodanig gereguleerd dat er constant 250 liter per seconde via de vispassage stroomt. Het debiet van de Geleenbeek benedenstrooms van de vispassage neemt hierdoor met 250 liter per seconde af. Dit water stroomt immers via de vispassage

naar de Vloedgraaf. In het benedenstroomse traject van de Geleenbeek is de watermolen "Poolmolen" gelegen. Door de afname van het debiet zal ook het (potentiële) rendement van de watermolen afnemen.

In bijlage 3 is een nadere analyse opgenomen van de afvoer in de Geleenbeek vanaf de beoogde vispassage. Daaruit blijkt dat het effect van verminderde afvoer in de Geleenbeek op de inrichting en het ecologisch en hydrologisch functioneren gering is. Op de reeds heringerichte trajecten wordt een lagere waterstand verwacht van maximaal 10 cm. Dit heeft geen negatief effect op het grondwater of grondwaterstand, omdat het grondwater dieper zit dan de waterstand in de beek. Daar waar de Geleenbeek nog wordt heringericht, wordt in het ontwerp rekening gehouden met de afname van het debiet. De Geleenbeek blijft voldoen aan de KRW-doelstelling (zie bijlage 3).

1.6 Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd

De vispassage wordt gegraven waarna de bodem wordt bekleed met een ondoorlatende laag om wegzijging te voorkomen. Er wordt ook oeverbekleding aangebracht en de taluds worden ingezaaid met kruidenrijkgrasmengsel. Waar nodig wordt de bodem, inlaat of uitstroom afgewerkt met stortsteen om uitspoeling te voorkomen. Bij zowel de inlaat als de uitstroom van de vispassage wordt een overgang gecreëerd zodat de vispassage passeerbaar is voor onderhoudsmachines.

De uitvoering is nog niet gepland. De werkzaamheden worden, indien mogelijk, gelijktijdig met de werkzaamheden "herinrichting Geleenbeek Millen-Nieuwstadt" uitgevoerd. Een eventuele planning of afstemming van de werkzaamheden zal afhankelijk zijn van de verschillende procedures die beide plannen moeten doorlopen.

1.7 Te treffen voorzieningen op het ongedaan maken of beperken van nadelige gevolgen.

Als gevolg van het plan worden er negatieve effecten verwacht bij de Poolmolen. Door de aanleg van de vispassage gaat er bovenstrooms van de molen altijd 250 liter per seconde water van de Geleenbeek naar de Vloedgraaf. De molen zal dus 250 liter per seconde minder water krijgen.

Gevolgen voor het functioneren van de Poolmolen

In het molenpaspoort dat door de Molenstichting Limburg in 2019 is opgesteld is aangegeven dat het minimale debiet voor de Poolmolen 726 liter per seconde is. Dat is een indicatieve berekening. Deze minimale hoeveelheid water is circa 212 dagen per jaar beschikbaar (bijlage 9), maar vaak zal de afvoer ook hoger zijn.

In 1990 heeft er een opname van de Poolmolen plaatsgevonden door het toenmalige waterschap (Waterschap Roer en Overmaas). Hieruit blijkt dat voor het goed kunnen malen een debiet van circa 1.000 l/s gewenst is (in de toenmalige situatie). In hoeverre deze situatie nog vergelijkbaar is met de huidige situatie (stuwpeil, te malen product, maaltijd etc.) is niet bekend.

De afvoer van 1.000 l/s is in de huidige situatie ca. 200 dagen per jaar aanwezig. Na aanleg van de vispassage zal het debiet van 1.000 l/s nog 136 dagen per jaar voor de Poolmolen beschikbaar zijn.

Er zijn dus verschillende aanwijzingen ten aanzien van het debiet dat de Poolmolen nodig zou hebben. Het waterschap heeft ondanks diverse verzoeken daartoe geen inzage in de werking en de bedrijfsvoering van de Poolmolen gekregen. Wat de maximale maalcapaciteit is, of er diesel- of elektrische ondersteuning is, wat het minimaal benodigde debiet is, en of en hoeveel of hoe vaak er werkelijk wordt gemalen, is daardoor bij het Waterschap niet bekend. De precieze gevolgen voor de bedrijfsvoering kan het Waterschap daarom op dit moment niet vaststellen. Wel is duidelijk dat er

zeer geregeld voldoende debiet zal zijn om te malen, waardoor het ambacht van molenaar uitgeoefend kan blijven worden.

Voor het functioneren van de Poolmolen worden er twee compenserende maatregelen uitgevoerd om het nadelig effect van de aanleg van de vispassage te beperken.

Maatregel 1

Momenteel wordt de doorvoer van het water in de Geleenbeek ter hoogte van Millenerweg in Sittard begrensd op circa 1.200 liter per seconde. Bij hogere afvoeren wordt de hoeveelheid boven deze 1.200 liter per seconde afgeleid richting de Vloedgraaf. Deze begrenzing voorkomt wateroverlast benedenstrooms. Aanleg van de vispassage heeft tot gevolg dat er 250 liter per seconde minder water naar de Geleenbeek zal gaan. Het is mogelijk om de begrensde afvoer te verhogen van 1.200 liter per seconde naar 1.500 liter per seconde zonder dat dit leidt tot een verhoogd risico op overlast benedenstrooms.

Door deze optimalisatie zal de bedrijfsvoering voor de Poolmolen en de vindbaarheid van de vistrap ca. 56 dagen per jaar verbeteren ten opzichte van de situatie waarbij we de optimalisatie niet doorvoeren (zie bijlage 4). Na aanleg van de vispassage zal deze maatregel worden doorgevoerd.

Maatregel 2

De inlaat bij de vispassage wordt geautomatiseerd afsluitbaar gemaakt. In incidentele gevallen, bij te lage afvoer van de Geleenbeek kan de vispassage worden afgesloten. In dat geval is het volledige debiet van de Geleenbeek beschikbaar voor de Poolmolen. De situaties waarbij de vispassage afgesloten zou kunnen worden, zijn bijvoorbeeld bij open dagen, monumentendagen en molendagen, uiteraard alleen bij een te lage afvoer op de Geleenbeek.

Overige maatregelen

Er zijn wellicht nog andere mitigerende maatregelen mogelijk. In het rapport van bureau RAAP (bijlage 7) wordt benoemd dat de molen in het verleden met ondersteuning van een elektro- of dieselmotor heeft gefunctioneerd. In 1967 was er nog een diesel- of elektrische hulpkracht aanwezig. Of een dergelijke voorziening nog steeds aanwezig is, is niet bekend. Het waterschap heeft ondanks verzoeken daartoe geen inzage in de werking van de watermolen gekregen. Een mitigerende maatregel zou kunnen zijn om dergelijke ondersteuning aan te leggen, te herstellen of uit te breiden, voor zover dat in overeenstemming is met de rijksmonumentale bescherming van de molen.

De overleggen die met de eigenaren en vertegenwoordigers van de Poolmolen zijn gevoerd hebben echter niet geleid tot overeenstemming over andere of aanvullende maatregelen. Ook heeft dit niet geleid tot overeenstemming en vergoeding van de schade. Het volgende is daarom van toepassing; Een belanghebbende bij het projectplan, die ten gevolge van dit besluit schade lijdt of kan lijden, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en ten aanzien waarvan de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd, kan op grond van artikel 7.14 van de Waterwet een verzoek om schadevergoeding indienen. Voor de wijze van indiening van een dergelijk verzoek en voor de procedure wordt verwezen naar de Verordening Nadeelcompensatie Waterschap Limburg.

Overige nadelige gevolgen

Naar verwachting zal de verminderde afvoer in de Geleenbeek geen negatief effect hebben op de inrichting of het ecologisch en hydrologisch functioneren van de Geleenbeek. Voor de nog her in te richten trajecten wordt reeds rekening gehouden met de verminderde afvoer. In de reeds heringerichte trajecten kan met bijvoorbeeld aanpassing van het maaibeheer op een mogelijke daling van de waterstand worden geanticipeerd. De effecten die modelmatig berekend zijn, zijn dermate klein dat het op basis daarvan niet verantwoord is om op voorhand compenserende maatregelen te

treffen. Om eventuele negatieve effecten op de ecologie en omgeving volledig uit te sluiten wordt na aanleg van de vispassage gemonitord of er wel of geen effecten waarneembaar zijn. Het monitoringsplan is bijgevoegd (bijlage 5).

1.8 Legger, beheer en onderhoud.

Legger

Naar aanleiding van dit projectplan dienen de legger en de werkingsgebieden van het Waterschap Limburg te worden aangepast. De vispassage inclusief de bijbehorende kunstwerken worden aan de legger en de werkingsgebieden toegevoegd. Hiervoor worden separaten wijzigingsbesluit opgesteld.

Beheer en onderhoud

Het waterschap wordt eigenaar en beheerder van de vispassage inclusief de bijbehorende kunstwerken en voert het onderhoud uit.

2 Verantwoording

2.1 Verantwoording op basis van wet- en regelgeving

2.1.1 Overgangsrecht Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In artikel 4.62, lid 2, Invoeringswet Omgevingswet is bepaald dat het oude recht van toepassing blijft op een projectplan waarvan het ontwerp voor inwerkingtreding van de Omgevingswet ter inzage is gelegd. Dat is hier het geval. Daarom blijft het oude recht op dit besluit tot vaststellen van het projectplan van toepassing.

Om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren zijn er mogelijk vergunningen nodig. Voor zover daar nog geen aanvraag voor is ingediend, zal het nieuwe recht van toepassing zijn. Voor zover dit aan de orde is, zal hierna daarom de Omgevingswet worden aangehaald.

2.1.2 Waterwet

Bij wijziging of aanleg van een waterstaatswerk dient het werk bij te dragen aan de doelstellingen van de Waterwet. De Waterwet heeft drie doelstellingen:

1. het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste (waterkwantiteit);
2. het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen (waterkwaliteit);
3. het vervullen van overige maatschappelijke functies van het watersysteem.

De geplande maatregelen zoals beschreven in hoofdstuk 1 leveren een bijdrage aan het verbeteren van de ecologische toestand van het stroomgebied van de Geleenbeek. Door de aanleg van de vispassage kunnen vissen via de Geleenbeek en Vloedgraaf vanaf monding tot bron optrekken.

De vispassage heeft geen doel in het verbeteren van de waterkwaliteit (1) en vervult ook geen overig maatschappelijk doel.

2.1.3 Waterschapsverordening

De Waterschapsverordening bevat regels over beheer en bescherming van waterkeringen, watergangen (sloten, beken en rivieren) en bijbehorende kunstwerken (duikers, en gemalen). Ingevolge artikel 1.18 geldt de vergunningplicht en de meldplicht niet voor handelingen die worden

uitgevoerd door of in opdracht van het waterschap ten behoeve van het aan het waterschap opgedragen beheer. Voor de werkzaamheden ten behoeve van dit projectplan is dus geen vergunning of melding nodig. Wel is het project aan de regels getoetst.

2.1.4 Omgevingsplan

In het omgevingsplan is door de gemeente vastgelegd welke functie een bepaald terrein heeft en welke daarmee verband houdende regels van toepassing zijn. De inrichtingsmaatregelen zijn getoetst aan het omgevingsplan van de gemeente Sittard-Geleen. Het bestemmingsplan 'Kasteel Millen e.o.' maakt van rechtswege onderdeel uit van het omgevingsplan. Uit dit bestemmingsplan blijkt dat de gronden naast de Geleenbeek de enkelbestemming 'agrarisch' en de dubbelbestemming 'waarde archeologie' hebben. Binnen de bestemming agrarisch is de aanleg/verbreding van waterhuishoudkundige voorzieningen mogelijk. Met archeologie moet rekening worden gehouden als graafwerkzaamheden dieper plaatsvinden dan 30 centimeter. Op basis van de archeologische beleidskaart van de gemeente Sittard-Geleen blijkt het gebied bij de vispassage middelhoge tot hoge archeologische verwachtingen te hebben. De nog uit te voeren bureaustudie zal moeten uitwijzen of voor de uitvoering een omgevingsvergunning, archeologische begeleiding of een melding nodig is.

2.1.5 Natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is opgegaan in de Omgevingswet. De bescherming van de natuur is onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortbescherming.

Er is nog geen AERIUS-berekening uitgevoerd, omdat de uitvoeringswijze nog niet bekend is. Aangezien de afstand tot de dichtstbijzijnde N2000-gebied (Grensmaas) meer dan 6,5 kilometer bedraagt en het werk relatief beperkt is, is er geen toename van stikstofdepositie op dit N2000-gebied te verwachten. Omdat het te realiseren werk alleen bedoeld is voor een vispassage, neemt de stikstofuitstoot na realisatie niet toe. Zodra de wijze van uitvoering bekend is wordt er een AERIUS-berekening uitgevoerd.

Voor het project is een globale inventarisatie naar aanwezig beschermde soorten uitgevoerd. Hoewel nader onderzoek nodig is, zal er naar verwachting geen omgevingsvergunning in het kader van de soortenbescherming nodig zijn, indien verstoring wordt voorkomen en/of de werkzaamheden buiten kwetsbare perioden wordt uitgevoerd.

2.1.6 Molen- en stuwrechten

Molen- en stuwrechten zijn oude rechten die zijn gevestigd voordat het Burgerlijk Wetboek in werking trad. Een molen- en stuwrecht kan echter tenietgaan. Bijvoorbeeld als het perceel waarop het recht is gevestigd, ooit is ingebracht in een ruilverkaveling en het recht niet is opgenomen in de akte van toedeling. Deze toedeling (althans de inschrijving van de ruilverkavelingsakte in de openbare registers) heeft een zogenoemde titelzuiverende werking.

Het molenperceel van de Poolmolen was eind jaren '70 betrokken in de Ruilverkaveling Land van Swentibold. Dit betekent dat alle zakelijke rechten die eventueel waren gevestigd op dit perceel en die niet in de akte van toedeling zijn omschreven, teniet zijn gegaan. Voor de Poolmolen is geen molen- of stuwrecht beschreven in de akte van toedeling. Voor zover de Poolmolen deze rechten bezat, en los van de vraag wat die rechten dan zouden inhouden, zijn deze met de ruilverkaveling tenietgegaan. Dit betekent dat de exploitanten van de Poolmolen niet op grond van een molen- of stuwrecht aanspraak kunnen maken op een bepaalde wateraanvoer.

2.1.7 Bodembescherming

De Wet bodembescherming (Wbb) is opgegaan in de Omgevingswet. Bij de uitvoering van het werk zullen de geldende zorgplichten worden nageleefd. Uit de Bodemfunctieklassenkaart van de

gemeente blijkt dat het gebied tussen Geleenbeek en Vloedgraaf is aangewezen als 'Overige (landbouw/natuur)'. Naar verwachting bevinden er zich geen ernstige verontreinigingen in de bodem en/of waterbodem. Het werk kan daarom zonder bijzonderheden, maar wel rekening houdend met de kaders van het Besluit activiteiten leefomgeving, uitgevoerd worden.

2.1.8 Rijksmonumentale bescherming Poolmolen

De aanleg van de vispassage heeft gevolgen voor de wateraanvoer richting de Poolmolen. De Poolmolen is een geregistreerd Rijksmonument (ID 46550). De waarde van het ensemble wordt niet aangetast, omdat er ter plaatse geen verandering plaatsvindt van het landschap of onroerend goed van de molen. Ook kan de molen blijven draaien. Er vindt geen verstoring of wijziging van het rijksmonument plaats. Daarom is naar verwachting geen omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit nodig.

2.1.9 Immaterieel cultureel erfgoed: molenaarsambacht

Het Nederlandse molenaarsambacht is door UNESCO in 2018 ingeschreven op de Representatieve Lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid. Over de bescherming van immaterieel cultureel erfgoed is in Parijs op 17 oktober 2003 een verdrag gesloten. In Nederland zorgt de Stichting Kenniscentrum voor Immaterieel Erfgoed voor implementatie van het Verdrag. Dit doet het centrum door het bijhouden van een inventaris (een Nederlandse lijst) en het zichtbaar maken en borgen van het immaterieel erfgoed. In het Verdrag is niet omschreven op welke wijze het immateriële erfgoed beschermd moet worden. Het Verdrag is niet geïmplementeerd in Nederlandse regelgeving.

De aanleg van de vispassage heeft gevolgen voor de wateraanvoer richting de Poolmolen. Dit kan consequenties hebben voor het bedrijfsrendement van de molen. Circa 200 dagen per jaar is er voldoende water voor de molen beschikbaar. De vispassage wordt afsluitbaar uitgevoerd zodat in geval van open dagen en molendagen, het volledige debiet van de Geleenbeek ter beschikking is voor de Poolmolen. Het waterschap is van mening dat er voldoende mogelijkheden beschikbaar blijven voor het uitoefenen van het ambacht van molenaar.

2.2 Verantwoording op basis van beleid

2.2.1 Europese Kaderrichtlijn water (KRW)

Het doel van de KRW is de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewater en grondwater. De Geleenbeek is aangewezen als KRW-doeltype R18; Snelstromende middenloop/benedenloop op kalkhoudende bodem. Op grond van artikel 4, eerste lid, onder a), sub ii) KRW, zijn lidstaten verplicht om uiterlijk 15 jaar na inwerkingtreding van de KRW (2027) "een goede toestand van het oppervlaktewater" te bereiken. Een in dat kader te beoordelen categorie is vis. In bijlage V van de KRW staat voor rivieren de doelstelling opgenomen voor een "goede toestand" voor wat betreft de aanwezige vissoorten. Op dit moment kwalificeert de toestand als "matig": *"Samenstelling en abundantie van vissoorten verschillen matig van die van typespecifieke gemeenschappen ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen. De leeftijdsopbouw van de visgemeenschappen vertoont duidelijke tekenen van zodanige antropogene verstoringen dat een matig deel van de typespecifieke soorten ontbreekt of een zeer lage abundantie heeft."* Er moeten dus maatregelen worden getroffen in het stroomgebied van de Geleenbeek ter verbetering van de toestand, ten einde te voldoen aan de resultaatsverplichting in de KRW met betrekking tot de toestand van het water.

De doelen en maatregelen om die goede toestand te bereiken zijn, zoals ook in het projectplan is toegelicht, verder uitgewerkt in het Waterbeheerprogramma 2022-2027 van het waterschap en het

Provinciaal waterplan Limburg 2022-2027. Een van maatregelen om de doelen te bereiken is het optrekbaar maken van de Geleenbeek voor vis.

Kortom: het waterschap is wettelijk verplicht om een goede toestand te bereiken in de Geleenbeek qua vissoorten. De daarvoor noodzakelijk maatregel is dat de vismigratie wordt gestimuleerd, wat moet gebeuren via de realisatie van een vistrap.

Het realiseren van een bypass via de Vloedgraaf is een goede maatregel om het stroomgebied van de Geleenbeek optrekbaar te maken voor vissen. Voor het realiseren van een bypass is de aanleg van een vispassage nodig (de vispassage wordt als het ware de bypass).

De aanleg van de vispassage heeft een positieve invloed op de KRW-score voor vis. Door de aanleg van de vispassage stroomt er minder water door de Geleenbeek benedenstrooms van de vispassage. Benedenstrooms van de vispassage is één traject van de Geleenbeek al heringericht, andere trajecten moeten nog heringericht worden. Bij de trajecten die nog heringericht moeten worden, wordt rekening gehouden met het verminderde debiet. Bij het traject dat al is heringericht is, wordt gemonitord of nadelige effecten optreden en er aanvullende maatregelen nodig zijn. Vooral nog worden deze niet verwacht (bijlage 3).

Om uiteindelijk te voldoen aan de doelstelling is het niet per definitie noodzakelijk dat een maatregel binnen de beek zelf moet plaatsvinden. De KRW staat toe dat er binnen het stroomgebied van een waterlichaam, maatregelen met hetzelfde doelbereik buiten het KRW-waterlichaam kunnen worden uitgevoerd. Om de doelstelling voor vis te behalen, mag dus voor het realiseren van vismigratie gebruik worden gemaakt van een zijtak van de Geleenbeek, zoals de Vloedgraaf. De doelstellingen van de KRW moeten in 2027 zijn behaald.

2.2.2 Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 “Limburgs water in een veranderend klimaat”

Waterschap Limburg heeft met het Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 een integraal beleids- en uitvoeringsplan dat moet zorgen voor toekomstbestendig waterbeheer. Het beschrijft daarbij ook welke bijdrage het waterschap levert aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Wat betreft het herinrichten van beken is het voor het Waterschap van belang om verder te kijken dan alleen de beek en daarmee te werken aan robuuste, veerkrachtige beekdalen waarin:

- Meer ruimte is voor waterberging;
- Minder functies met elkaar conflicteren;
- Ruimte is voor economische functies;
- We een goede ecologische toestand bereiken door verbindingen tussen natuurgebieden;
- Mensen in een aantrekkelijk landschap kunnen wonen, werken, verblijven en recreëren;
- Het ecologische systeem (met inachtneming van de hydrologische randvoorwaarden) in evenwicht is, zodat de natuur zelf de belangrijkste beherende en sturende factor is.

Het vismigratieknelpunt in de Geleenbeek is in het Waterbeheerprogramma opgenomen als een binnen de planperiode uit te voeren maatregel om de doelstellingen van de KRW te bereiken.

2.2.3 Provinciaal Waterplan Limburg 2022 – 2027

Het Provinciaal Waterplan 2022-2027 is een uitwerking en verdere detaillering van het regionale waterbeleid in de Omgevingsvisie Limburg. Het geeft een verdere invulling aan het provinciale waterbeleid om aan de vereisten van de KRW, Waterwet en Omgevingswet te voldoen. Het plan bevat specifieke ambities en beleidsregels die gericht zijn op rechtstreekse doorwerking en uitvoering van het provinciaal waterbeleid richting waterschap en gemeenten. Dit als kader voor het

operationele Waterbeheerprogramma van Waterschap Limburg en het gemeentelijk waterbeleid..
Het voorgenomen plan past binnen het Provinciaal Waterplan.

2.2.4 Natura2000

Het projectgebied is gelegen buiten de Natura2000 begrenzing.

2.3 Verantwoording van de keuzen in het project

2.3.1 Afwegingen

De Geleenbeek was van oorsprong een snelstromende, sterk meanderende bronbeek met een onregelmatige bodemstructuur. In het verleden is de Geleenbeek ten behoeve van de afvoer van mijnwater en stedelijk water genormaliseerd, vastgelegd in betontegels en verbreed. De Geleenbeek ontspringt nabij Benzenrade, ten zuiden van Heerlen, en stroomt via het stedelijk gebied van Heerlen, Geleen en Sittard ter hoogte van Stevensweert uit in de Maas. De totale lengte van de Geleenbeek bedraagt ca. 40 km. Door het sterk verstedelijkte stroomgebied vinden tijdens hevige regenbuien hoge piekafvoeren plaats. Deze piekafvoeren worden ter plaatse van het projectgebied waar dit projectplan betrekking op heeft, afgevoerd via de Vloedgraaf.

Het waterschap werkt al tientallen jaren aan een verbetering van de inrichting van verschillende beken in het stroomgebied van de Geleenbeek. De doelstelling is om de kwaliteit te verbeteren door deze natuurlijk in te richten en optrekbaar te maken voor vissen. Zo ook voor de Geleenbeek. Voor grote delen, vooral bovenstrooms van Sittard, is de Geleenbeek al heringericht en geschikt voor visoptrek. Benedenstrooms Sittard voldoet de beek nog niet overal aan het gewenste kwaliteitsniveau en bevinden zich nog meerdere obstakels voor de vismigratie.

Voor het realiseren van vismigratie in het stroomgebied van de Geleenbeek zijn er twee opties afgewogen. De opties zijn: (1) vismigratie geheel via de Geleenbeek, en (2) vismigratie via de Geleenbeek en de Vloedgraaf.

Voor het realiseren van een vismigratieroute via de Geleenbeek (optie 1) zijn er een viertal obstakels (zie ook paragraaf 1.2):

- A. Inrichting Geleenbeek vanaf A2 tot aan de Rijksweg in Holtum
- B. Stuw watermolen Poolmolen Holtum, lokaal knelpunt
- C. Inrichting van de Geleenbeek tussen Nieuwstadt en Millen
- D. Meetgoot, industrieterrein Noord, lokaal knelpunt

Voor het realiseren van een vismigratieroute via de Vloedgraaf (optie 2) is er één obstakel:

- E. Stuw tussen Geleenbeek en Vloedgraaf, lokaal knelpunt

Het waterschap kiest ervoor om niet ieder knelpunt individueel op te lossen, maar om de vismigratieroute via de Vloedgraaf te laten verlopen. De beide opties (individueel of integraal via Vloedgraaf) zijn in een onderzoek nader in beeld gebracht en ten opzichte van elkaar afgewogen. Dit onderzoek is bijgevoegd in bijlage 6.

Bij de afweging welke optie het meest geschikt is, is gekeken naar de diverse onderscheidende elementen en de belangen:

Ecologie

De huidige fysieke inrichting van de Vloedgraaf is aanzienlijk beter dan die van de Geleenbeek (bijlage 6). Deze fysieke inrichting is vergelijkbaar met de inrichting van de Geleenbeek bovenstrooms van bedrijventerrein Sittard-Noord en geschikt voor de beoogde vissoorten.

Ook na herinrichting van de Geleenbeek (tussen bedrijventerrein Sittard-Noord en de uitmonding van de Vloedgraaf in de Geleenbeek), zal de Vloedgraaf een beter leefgebied vormen voor vissen door meer beschaduwing, stromingsvariaties en afwisselende samenstelling met grindbanken, steenbestorting en substraat in de beek (geomorfologische kenmerken).

Voor een herinrichting van de Geleenbeek, waarbij dezelfde kwaliteiten worden behaald die in de Vloedgraaf al aanwezig zijn, is veel ruimte nodig. Deze ruimte is niet beschikbaar, mede door de verbreding van de snelweg A2 die parallel aan de Geleenbeek loopt en het feit dat de Geleenbeek door het stedelijk gebied van Nieuwstadt loopt.

De waterdiepte van de Geleenbeek is op dit moment reeds voldoende voor vismigratie. Voor de Vloedgraaf kan dit worden bereikt bij een herziening van de waterverdeling. Door de aanleg van een vispassage en daardoor een extra hoeveelheid water, wordt de benodigde waterdiepte naar verwachting behaald. Door de situatie na realisatie te monitoren, wordt duidelijk of de modelmatige verwachting overeenkomt met de werkelijkheid.

Vismigratie via de Vloedgraaf biedt daarnaast het voordeel dat herstel van vismigratie richting de Rode Beek bovenstrooms van Millen op termijn ook mogelijk wordt. Zonder voldoende waterdiepte in de Vloedgraaf (waar de vispassage dus aan bijdraagt) is het niet mogelijk dit knelpunt op te lossen.

Effecten voor de Poolmolen

Voor het effect op de Poolmolen is er geen verschil tussen optie 1 en optie 2. In beide gevallen moet er een vispassage worden aangelegd die een debiet van 250 liter per seconde nodig heeft.

Het waterschap is zich ervan bewust dat de aanleg van een vispassage een negatief effect kan hebben op het bedrijfsmatig functioneren van de Poolmolen.

Bij de aanleg van een vispassage bij de Vloedgraaf kan het verlies aan debiet in beperkte mate worden gecompenseerd. Dit kan door de waterdoorvoer richting de Geleenbeek ter hoogte van de Millenerweg te verhogen van 1.200 naar 1.500 liter per seconde. Door deze optimalisatie zal de bedrijfsvoering voor de Poolmolen en de vindbaarheid van de vistrap 56 dagen per jaar verbeteren ten opzichte van de situatie waarbij we de optimalisatie niet doorvoeren (bijlage 4).

Financieel

Het visoptrekbaar maken van de Geleenbeek volgens optie 1, zal substantieel duurder (raming van € 6.170.000,--) zijn dan optie 2 (raming ca € 1.985.000,--). Om vismigratie via de Geleenbeek mogelijk te maken, zal er zowel een vispassage bij de molen als bij de meetgoot nodig zijn. Daarnaast zal bij de herinrichting benedenstrooms Millen rekening moeten worden gehouden met vismigratie. Dit betekent een complexere herinrichting met een groter ruimtebeslag (deels ook in stedelijk gebied). In bijlage 8 is een kostenraming opgenomen die de kosten voor beide varianten inzichtelijk maakt.

Cultureel Erfgoed

Naar aanleiding van de ingediende zienswijze heeft het waterschap een onderzoek laten uitvoeren naar de historische ontwikkeling van de molen, de manier waarop deze technisch functioneerde en het historisch landschappelijke en ecologische functioneren tussen de geplande locatie van de vispassage en de watermolen. Het doel daarbij was om te onderzoeken of het plan van het waterschap verbeterd kan worden door te leren van het verleden. Het opgeleverde rapport is als bijlage bij dit projectplan gevoegd (bijlage 7).

In het rapport worden de volgende kansen voor een cultuurhistorisch verantwoorde inpassing benoemd:

- Oorspronkelijk verdwenen beekloop herstellen
Reactie WL: om deze maatregel uit te voeren is veel grond nodig en zal een boerderij verplaatst

moeten worden. Naast deze aanzienlijke investering is ook de herinrichting van de Geleenbeek volgens optie 1 nodig.

- De historische overlaat van het Katsbroek
In essentie is deze oplossing gelijk aan optie 2: een kunstmatige verbinding tussen de Geleenbeek en de Vloedgraaf. Ecologisch heeft optie 2 als voordeel dat op termijn de vismigratieroute met de Rode Beek hersteld kan worden, financieel is optie 2 veel voordeliger omdat de knelpunten die zich bij optie 1 voordoen niet opgelost hoeven te worden.
- Wijdvertakte stelsel van historische waterlopen en dwarsverbindingen
Reactie WL: om het wijdvertakte stelsel te herstellen, zal een gedeelte van het industrieterrein VDL-Nedcar en een groot aantal woningen in Sittard-Geleen moeten worden afgebroken. Dit is geen realistische optie.

Als compenserende maatregelen worden genoemd:

- Waterbuffer in het Katsbroek
Reactie WL: dit is een ingewikkelde en kostbare oplossing. Ingewikkeld, omdat de maatregel planologisch nu niet past en omdat de bedoelde grond in eigendom is bij de ontwikkelaar van het naastgelegen industriegebied. De maatregel is kostbaar omdat er veel ruimte nodig zal zijn. Naast de aanlegkosten zal de maatregel jaarlijks ook beheerd moeten worden. Er is geen inzicht in het bedrijfsmatig functioneren van de Poolmolen (hoe vaak, hoe lang of hoeveel wordt gemalen) waardoor het niet mogelijk is om een kosten-baten analyse uit te voeren.
- Vispassage sluiten op het moment dat de watermolen maalt
Reactie WL: In incidentele gevallen is dit bespreekbaar. De vispassage zal zodanig worden uitgevoerd zodat deze afsluitbaar is. De momenten waarop de vispassage gesloten wordt, zullen in onderling overleg bepaald moeten worden. Het waterschap denkt hierbij aan momenten waarbij het ambacht van molenaar en het rijksmonument ten toon worden gesteld, zoals bijvoorbeeld bij monumenten dagen, de nationale molendag etc. (bijlage 10, protocol afsluiten vispassage)
- Watermolen periodiek laten draaien en op het moment dat deze niet draait, de lossluizen openzetten
Reactie WL: Dit zal er waarschijnlijk toe leiden dat vismigratie grote delen van het jaar niet mogelijk is. Dit is niet wenselijk. Daarnaast is er een hoge investering nodig om de Geleenbeek in de gewenste toestand te brengen. Ook zijn aanpassingen nodig aan de molen zelf aangezien de drempel nabij de lossluis te hoog is voor vissen om te passeren.

Bedrijfszekerheid

Met name bij de meetgoot (obstakel D) zal het lastig zijn om een vispassage te ontwerpen die voldoende lokstream creëert en de werking van de meetgoot niet verstoort. Het verplaatsen of realiseren van een andere meetgoot is geen optie. De belangrijkste reden hiervoor is dat de nauwkeurigheid van de bestaande meetgoot hoog is en de meetgoot beschikt over een lange periode dat er gemeten (en de meetgoot geijkt) wordt.

Grondposities

De vispassage bij de Vloedgraaf kan binnen de reeds beschikbare gronden van het waterschap worden gerealiseerd. Voor een herinrichting van de Geleenbeek (optie 1), waarbij rekening wordt gehouden met vismigratie, is meer ruimte nodig dan voor een herinrichting zonder vismigratie. Gezien de beperkte ruimte in het stedelijk gebied van Nieuwstadt en langs het traject van de nog te verbreden A2, lijkt het nagenoeg onmogelijk om alle gronden op vrijwillige basis te verwerven. Onteigening heeft niet de voorkeur van het waterschap, vooral omdat er beter alternatief aanwezig is (namelijk optie 2).

Beheer

Het beheer en onderhoud van één vispassage is eenvoudiger en goedkoper dan bij twee vispassages het geval is. Het beheer en onderhoud van een vispassage nabij de meetgoot zal frequent uitgevoerd moeten worden, omdat dit anders de meetwaardes en daarmee de bedrijfszekerheid zal beïnvloeden.

Belangenafweging

Het doel van de Kader Richtlijn Water is zorgen voor water van goede kwaliteit, zowel de chemische als biologische waterkwaliteit. Dit is belangrijk omdat dit vitaal is voor gezondheid, natuur, drinkwatervoorziening, industrie en landbouw. De aanwezigheid van vissen vormt een belangrijke indicator voor de waterkwaliteit. Het herstel van beeksystemen, waaronder het visoptrekbaar maken, is nodig om de ecologische kwaliteit te verbeteren. Biodiversiteit in het watersysteem is daarbij essentieel.

Of een watergang voldoet aan de KRW wordt beoordeeld aan de hand van 3 parameters: waterflora, macrofauna en vissen. Ter hoogte van de Poolmolen zit een stuw met een hoogteverschil van ca. 1,30 meter. Deze stuw is voor vis niet te passeren en is daarmee een vismigratieknelpunt. Veel vissoorten kennen een jaarlijkse migratiecyclus en gebruiken verschillende gebieden om te paaien, op te groeien en te overwinteren. Door de aanwezigheid van vismigratieknelpunten is deze cyclus niet te voltooien. Door het oplossen van het vismigratieknelpunt in het stroomgebied van de Geleenbeek (Vloedgraaf), is de Geleenbeek weer optrekbaar voor vis. Hiermee wordt voldaan aan de doelstelling van de KRW. In 2027 moet aan die doelstellingen voldaan worden.

Het waterschap is zich ervan bewust dat de vistrap invloed kan hebben op de Poolmolen. Het gaat om een rijksmonument en het ambacht van molenaar is erkend immaterieel cultureel erfgoed. Erfgoed is belangrijk voor het besef van ons verleden, maar geeft ook betekenis aan de samenleving van nu en onze toekomst.

In dit geval en met inachtneming van de omstandigheden zoals die hiervoor uiteen zijn gezet, weegt het waterschap het belang bij het behalen van KRW-doelen met dwingende deadline zwaarder dan de belangen van de exploitanten van de Poolmolen en het belang bij het uitblijven van enige verandering rondom cultureel erfgoed. De twee laatstgenoemde belangen heeft het waterschap betrokken bij de gemaakte keuzes ten behoeve van dit projectplan.

Ten aanzien van bedrijfsrendement van de Poolmolen geldt dat er een maatregel wordt getroffen (het verhogen van de doorvoer naar 1500 l/s) om het nadelige effect tegen te gaan. Overleg met de exploitanten heeft tot nu toe niet geleid tot overeenstemming over andere maatregelen of nadeelcompensatie. Het waterschap staat er voor open andere maatregelen (zoals elektrische hulpkracht) met de exploitanten te onderzoeken. Verder kunnen zij een verzoek om nadeelcompensatie indienen indien er geen minnelijke oplossing mogelijk is.

Voor het cultureel erfgoed geldt dat door de keuze voor vismigratie via de Vloedgraaf betekent dat er niet direct bij de Poolmolen een vistrap komt en het landschap rondom de molen niet wijzigt. Ook het onroerend goed wordt niet aangetast. Er zal door de aan te leggen vistrap gedurende een deel van het jaar minder water via de Geleenbeek naar de Poolmolen stromen, maar er blijft voldoende water beschikbaar om geregeld te malen en daarmee het ambacht van molenaar te blijven uitoefenen.

Conclusie: afweging locatie vispassage

De aanleg van een vispassage heeft ongeacht de locatie een effect op het bedrijfsmatig functioneren van de Poolmolen. Vismigratie via de Vloedgraaf is voor de Poolmolen minder nadelig dan vismigratie via

de Geleenbeek. Bij de route via de Vloedgraaf is het namelijk mogelijk om de doorvoer naar de Geleenbeek van 1.200 l/s te verhogen naar 1.500 l/s.

Op ecologisch, hydrologisch, uitvoerbaarheid en financieel niveau is er een voorkeur voor de vispassage bij de Vloedgraaf. Om de Geleenbeek in een vergelijkbare ecologische toestand en visoptrekbaar te krijgen als de Vloedgraaf, is er een grote financiële inspanning nodig. Deze inspanning staat niet in verhouding tot de aanleg van een vispassage bij de Vloedgraaf. Daarnaast heeft een vispassage bij de Vloedgraaf als voordeel dat op termijn de Rode Beek visoptrekbaar gemaakt zou kunnen worden.

De inschatting van het waterschap is dat voor het visoptrekbaar maken van de Geleenbeek onteigening van gronden nodig zal zijn. Vooral omdat ecologisch en financieel er een voordeel ligt bij optie 2, is het inzetten van een instrument als onteigening niet gewenst en buitenproportioneel. Gelet op het bovenstaande, is het waterschap van mening dat de aanleg van vispassage bij de Vloedgraaf het beste alternatief is.

2.3.2 Conditionering

Planologische inpassing

Voor de aanleg van de vispassage is geen wijziging van het omgevingsplan nodig. Indien nodig, bijvoorbeeld in verband met archeologie, zal naar verwachting een omgevingsvergunning kunnen worden verleend.

Bodem

Op basis van de Bodemfunctieklassenkaart van de gemeente blijkt dat het gebied tussen Geleenbeek en Vloedgraaf is aangewezen als Overige (landbouw/natuur). Naar verwachting bevinden er zich geen ernstige verontreinigingen in de bodem en/of waterbodem. Het werk kan zonder bijzonderheden, maar wel rekening houdend met de kaders van het Besluit activiteiten leefomgeving, uitgevoerd worden. Nader onderzoek naar de fysische en milieu hygiënische eigenschappen van de bodem vindt plaats na vaststelling van dit projectplan.

Archeologie

Voor de aanleg van de vispassage zal een bureaustudie moeten uitwijzen of voor de uitvoering een vergunning, archeologische begeleiding of een melding nodig is. Deze bureaustudie vindt plaats na vaststelling van dit projectplan.

Kabels en leidingen

In het kader van de Wibon, rekening houdend met de CROW500-richtlijnen, is een KLIC-melding uitgevoerd. Uit de KLIC-melding blijkt dat er een transportriool aanwezig is ter hoogte van de geplande vispassage. Met de beheerder, Waterschapsbedrijf Limburg, heeft afstemming plaatsgevonden over de uitgangspunten voor het ontwerp van de vispassage.

Explosieven

Voor de werkzaamheden van de beek zijn naar verwachting geen extra maatregelen noodzakelijk. Bij het onverhoopt aantreffen van niet geëxplodeerde explosieven dient het opgestelde werkprotocol gevolgd te worden.

Ecologie

Op basis van een globale scan naar natuurwaarden is naar verwachting geen omgevingsvergunning nodig in het kader van flora en fauna, zolang de volgende maatregelen in acht genomen worden:

- Ruimen van bomen en overig groen buiten het broedseizoen

- Tijdig afvangen van reptielen en amfibieën
- Uitvoeringswerkzaamheden alleen overdag

Voor aanvang van de werkzaamheden wordt er een quick-scan natuurbescherming uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten worden, als nodig, aanvullende maatregelen getroffen.

Omdat de datum van realisatie van de vispassage nu nog niet bekend is, is nog geen opdracht gegeven voor de quick-scan.

2.3.3 Benodigde vergunningen en meldingen

Tabel 2 geeft een overzicht van de benodigde vergunningen, ontheffingen en toestemmingen voor de uitvoering van het project. De voorwaarden, die het bevoegd gezag en/of eigenaren zullen koppelen aan de vergunning, ontheffingen of toestemming, neemt het waterschap op in het bestek en deze zullen bij de uitvoering worden nageleefd. Een MER-beoordeling is niet nodig, omdat geen sprake is van een project genoemd in Bijlage V van het Omgevingsbesluit en er geen negatieve effecten op natura 2000-gebied ontstaan.

Maatregel / werkzaamheden	Wetgeving / besluit	Vergunning / ontheffing benodigd?	Bevoegd gezag
Aanleg vispassage	Waterwet	Ja, dit projectplan voorziet hierin	Waterschap Limburg
Grondverzet, aanleg kunstwerken, stapelmuur, kap van bomen	Omgevingsvergunning Omgevingswet	Ja	Gemeente Sittard-Geleen
Graafwerkzaamheden	Omgevingsvergunning ontgrondingsactiviteit	Nee	Provincie Limburg
Graafwerkzaamheden binnen leggerzones/ oppervlaktewateren	Waterschaps verordening	Nee	Waterschap Limburg
Activiteiten in of nabij Natura 2000-gebied	Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit	Nee	Provincie Limburg
Beschermen flora en fauna	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit	Nee	Provincie Limburg
Aan- en afvoer van grond	Melding Besluit activiteiten leefomgeving	Ja	Gemeente Sittard-Geleen
Activiteit wijzigen Rijksmonument	Omgevingsvergunning	Nee	Gemeente Echt-Susteren

Tabel 1 – Benodigde vergunningen en meldingen

2.3.4 Communicatie

In de voorbereidingsfase heeft afstemming plaatsgevonden met de belangrijkste stakeholders, waaronder de eigenaar van de Poolmolen, de gemeente Sittard-Geleen en de gemeente Echt-Susteren.

Voorafgaand aan de uitvoering worden belanghebbenden schriftelijk geïnformeerd over de geplande activiteiten. Mijlpalen in het project worden gepubliceerd op de website van het Waterschap Limburg.

3 Rechtsbescherming

Dit projectplan is voorbereid overeenkomstig de procedure zoals opgenomen in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (uniforme openbare voorbereidingsprocedure).

Projectplan

Het ontwerp projectplan is zes weken ter inzage gelegd. In die periode konden belanghebbenden en ingezetenen een zienswijze over het ontwerp van het projectplan bij het dagelijks bestuur van het waterschap indienen. In de bijgevoegde nota van zienswijzen reageert het Waterschap op de ingediende zienswijzen.

Degenen die een zienswijze hebben ingediend en degenen die dat niet hebben gedaan maar wel belanghebbend zijn, kunnen beroep instellen tegen het besluit tot vaststelling van het projectplan.

Op de vaststelling van dit projectplan is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat in het beroepschrift direct moet worden aangegeven welke beroepsgronden tegen het besluit worden aangevoerd. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Degenen die beroep instellen, wordt verzocht in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Legger

Op basis van de Inspraakverordening van Waterschap Limburg is het ontwerpbesluit tot aanpassen van de legger overeenkomstig het bepaalde in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) voorbereid. Het ontwerpbesluit is gelijktijdig met het ontwerp-projectplan gedurende zes weken ter inzage gelegd. Naar aanleiding van deze ter inzagelegging waren belanghebbenden en ingezetenen gedurende de periode van ter inzage legging in de gelegenheid schriftelijke of mondelinge zienswijzen naar voren te brengen.

Het instellen van beroep tegen het vaststellingsbesluit tot aanpassen van de legger is niet mogelijk nu er geen sprake is van het vaststellen of wijzigen van de ligging van een waterbergingsgebied of beschermingszone als bedoeld in de Waterwet (Bijlage 2 van de Awb).

Het besluit voor wijziging van de werkingsgebieden en wijziging van de legger wordt separaat genomen en volgt na vaststelling van het projectplan Waterwet.

4 Bijlagen

- Bijlage 1: Tekening schetsontwerp vispassage
(Floecksmühle, B1_630-2134_SO_LP_2.01)
- Bijlage 2: Onderzoek ontwerpeisen vispassage
(Duitse versie: Floecksmühle B2_230406-PPT-S_O-FAA-Geleenbeek-rev02-lw)
(Nederlandstalige versie: WLDOC-1791385809-6125)
- Bijlage 3: Hydrologische analyse Geleenbeek
(H2Opinion, B3_MEMO_H2Opinion_Effecten_wijziging_afvoer_GeleenbeekDEF)
- Bijlage 4: Analyse verhoging afvoer 1500 l/sec.
(WL, B4_ memo 07-04-2023 125550_Analyse afvoer GeleenbeekMillen)
- Bijlage 5: Monitoringsplan Geleenbeek – Vloedgraaf
(WL, B5_ memo 07-04-2023 141024_Monitoringsplan Vloedgraaf)
- Bijlage 6: Afweging route vismigratie
(Floecksmühle, B6_221014-rev01-Ergebnisse-PPT-AG_lw)
(Nederlandstalige versie: WLDOC-1791385809-6113)
- Bijlage 7: Cultuurhistorisch onderzoek
(Raap rapport 6849, d.d. 11-03-2024)
- Bijlage 8: Kostenoverzicht vispassages
(Geonius CA220023.005.R01.1.0 d.d. 1-05-2024)
- Bijlage 9: Analyse afvoer Geleenbeek > 726 l/s
(WLDOC-1791385809-6789)
- Bijlage 10: Protocol afsluiten vispassage Vloedgraaf
(WL WLDOC-1791385809-6780)